

СТАДО ПІД НАГЛЯДОМ: ВИВЕСТИ ЗДОРОВ'Я КОРІВ У ПРІОРИТЕТ

Автоматизоване доїння, сучасний парк техніки, чітко прораховані раціони, високопродуктивні тварини, передові генетичні вдосконалення — саме це ми маємо на увазі, коли мова заходить про молочне господарство XXI сторіччя. І, звісно, у цьому випадку, дійна корова перетворюється на повноцінного учасника безперервного виробничого процесу. Але є одне але... Корова — не машина, безперервно працювати не зможе, особливо, коли на її стан здоров'я звертають увагу в останній момент.

Л. Крюкова
l.kryukova@univest-media.com

Д. Крюков
d.kriukov@univest-media.com

агропромислового науково-виробничого підприємстві «Візит», що на Вінниччині. Саме у цьому господарстві ми побачили корів нібито з обкладинки журналу по племінному розведенню тварин джерсейської та голштинізованої чорно-рябої порід. «Коли працюєш із джерсеями та голштинами, питання пріоритетним. Перші доволі чутливі до стресу, а другі, за недостатнього догляду, матимуть проблеми зі здоров'ям, зокрема копитами та вим'ям», — пояснює Олександр Міщенко, головний лікар ветеринарної медицини АПНВП «Візит».

20 років поспіль господарство працювало з українською чорно- та червоно-рябої породами. У 2019 році було завезено племінних нетелей голштинської та джерсейської порід. Зараз на АПНВП «Візит» дояться як джерсеї — 20 л/добу (6,0% жиру, 3,6% білку), так і голштинізовані чорно- та червоно-рябі — 33 л/добу (3,9% жиру, 3,2% білку)

КОМЕНТАР КЕРІВНИКА

Сімейне подружжя Міщенко: Олександр та Аліна познайомилися один із одним під час роботи в АПНВП «Візит». Спільна справа не тільки об'єднала молодих людей, а і допомогла реалізувати свої професійні мрії та разом досягти більшого успіху

Микола Юрчишин, керівник АПНВП «Візит»

— Ми завжди підходили до молочного бізнесу дуже відповідально і за роки свого існування винесли декілька важливих уроків.

1 Перший із них — людина не народжується зі знаннями, і практично кожен бізнес починається без певного досвіду. Тож, визначальним є намір вчитися як у своїх колег «по цеху», так і на своїх помилках — набивати шишки, вставати та йти далі.

2 Другий момент, який я зрозумів — інструментом потрібно не лише працювати, необхідно також уміти за ним доглядати. З цією метою ми робимо ставку не лише на бізнес-підхід, але й на здоров'я тварин — за інтенсивного виробництва середній лактаційний вік наших корів становить не менше чотирьох років.

3 Зрештою, третій принцип, за яким ми розвиваємо наше підприємство — відповідальне ставлення до продукції, яку виробляємо. Адже, передусім, кожен бізнес працює на власний імідж. У Франції я побачив поголів'я джерсеїв і зрозумів, що ця порода підходить амбіціям нашого господарства. Спершу придбали у данському племінному господарстві 300 голів, у процесі роботи з новопритулим поголів'ям джерсеїв побачили, що ці тварини більш компактні, споживають менше корму, ніж голштини, але при цьому добре дояються і мають набагато кращі якісні характеристики молока. Тому, не відкладаючи рішення у довгий ящик, придбали ще 1100 голів, що передувало побудові окремої доїльної зали — паралелі 2x24 — виключно під цю породу. Зараз на АПНВП «Візит» дояються як джерсеї — 20 л/добу (6,0% жиру, 3,6% білку), так і голштинізовані чорно- та червоно-рябі — 33 л/добу (3,9% жиру, 3,2% білку). Таким чином, ми ефективно балансуємо кількість із якістю.

Джерсеї чи голштини: чому б не обидва?

У 2000-му році молочний комплекс підприємства отримав у спадок генетичний мікстовий салат і протягом 20 років нарощував поголів'я українських чорно- та червоно-рябої порід. Тим не менш, у 2019 році разом із розвитком прийшло прагнення до вдосконалення, яке супроводжувалося завезенням племінних нетелей голштинської та джерсейської порід із Данії та проведенням будівельних робіт із метою осучаснення виробничих приміщень.

Прискорює генетичний прогрес

Sexcel™ — сексована сперма, основана на використанні технологій 21-го століття і найкращої генетики ABS, щоб Ви отримали більше тільних тварин у Вашому стаді.

Це те, на що Ви так довго чекали...

- Вища відносна запліднююча здатність
- Новітня технологія у виробництві сексованої сперми
- Наші найкращі генетичні лінії

ТОВ «ГЕНУС УКРАЇНА» 03164,
м. Київ, вул. Підлісна, 1

моб. тел.: +38(067) 504-52-07,
+38(067) 656-77-46

e-mail: abs.ua@genusplc.com
сайт: www.absglobal.com

КОМЕНТАР ЗООТЕХНІКА

«З того часу ми практикуємо двопорідне утримання». Сьогодні господарство має статус племрепродуктора з розведення українських червоно- та чорно-рябої порід та працює з понад тридцятьма поголів'ям, до складу якого входять і 1400 джерсеїв. Дійного стада на фермі — 1000 голів.

Із існуючою сильною базою для проведення голштинізації додаткова ставка господарства на молодняк джерсеїв була доволі цікавим ходом. «Це сталося досить спонтанно — наш власник відвідував господарства Данії і звернув увагу саме на цю породу. Європейці дуже хвалили якість джерсейського молока та міцне здоров'я цих тварин, тож, рішення керівництва АПНВП «Візит» було одностайним — працюватимемо з цією породою і ми!», — говорять у господарстві.

Ветеринарний нагляд першочергово!

Як відомо, грамотно складена та правильно проведена профілактика на молочному комплексі виконує декілька важливих завдань. З одного боку дозволяє господарству уникнути численних інфекцій на фермі, а з іншого — заздалегідь заощадити витрати на лікування

З 60-денного віку телят переводять у групові клітки, що розраховані на кілька голів, а з трьох місяців — у приміщення на групове утримання та повноцінний комбікорм

тварин (яке, будемо відверті, є в разі дорожче за профілактику). Таким чином, у розрізі організації профілактичних заходів, фахівці АПНВП «Візит» одразу розставили правильні акценти. Так, комплекс превентивних заходів на фермі охоплює своєчасне очищення та дезінфекцію всіх виробничих приміщень, чітко складені раціони згідно розподілення тварин на технологічні групи

та використання якісних ветеринарних препаратів. До речі, якщо мова йде про ветеринарне забезпечення, то у господарстві на постійній основі співпрацюють із компанією Bioveta. «Колібін Рк Нео, БіоБос Респі 4, біобос ІБР маркер, естрофан, лецирелін — це далеко неповний список біоветівських препаратів, якими ми користуємося у себе на підприємстві», — розповідає Олександр Міщенко.

«Двічі на місяць нас відвідують консультанти цієї компанії, які в рамках співпраці проводять плановий огляд поголів'я та прописують протоколи вакцинації».

Питання полегшеного ветеринарного супроводу також стало важливим моментом, який зіграв на користь закупівлі джерсеїв. «Ця порода загалом більш стійка і краще відновлюється після отелення. Вони менш прихливі до раціонів і не такі проблематичні у плані здоров'я, як голштини», — ділиться лікар. Тим не менш, вибір більш стійкої за статусом здоров'я породи не означає, що питанням вакцинації на фермі нехтують. Навіть навпаки, попри, здавалося б, виражену простоту догляду за джерсеями, схема вакцинації для як для них, так і для голштинів у господарстві залишається однаковою.

■ Для активної імунізації тільних корів із метою передачі новонародженим телятам пасивного імунітету проти захворювань ШКТ, викликаних бактеріями *E. coli*, ротавірусом та коронавіру-

сом, використовують Колібін Рк Нео (у дозуванні 2 мл шляхом в/м ін'єкції). «За 2 тижні перед очікуваним отеленням робимо ревакцинацію. Близько двох років працюємо з цим імунобіологічним препаратом — ніяких нарікань не маємо, цілком задоволені результатом! Пасивний імунітет у телят розвивається з почат-

ку господарстві працює два доїльні зали: ялинка 2x12 і паралель 2x24 дійних місць. Сервіс устаткування можна проводити без зупинки процесу доїння — все обладнання знаходиться у підвальному приміщенні, тож у доїльній залі не чути клацання та «шипіння» доїльних стаканів. Тиша і спокій для корів...

Аліна Міщенко, головний зоотехнік АПНВП «Візит»

■ Нетелі на молочний комплекс «приходять» у віці 22 місяців. Корови після отелення та перед роздоєм переводяться до окремої групи, де вони утримуються протягом 21 дня. Там розписаний окремий раціон, спрямований на швидке відновлення організму тварини, після цього корови переходять на роздій, де отримують високопродуктивний раціон із більшою кількістю концентратів.

■ Теля тримаємо біля корови не більше 15 хв. — цього часу вистачає для того, щоб вона його облизала. Надалі новонародженого переводимо в окремі будиночки, де вони утримуються до двомісячного віку. Система випоювання у нас наступна: спершу даємо телятам молозиво та молоко матері (по 3 л, двічі на день), а з 5 дня переводимо їх на сквашене молоко (сквашуємо 85% мурашиною кислотою). Це дає нам можливість забезпечити телятам хороші середньодобові прирости (у джерсеїв вони складають 350–400 г/добу, у голштинів — 550–600 г/добу).

■ З 60-денного віку телят переводять у групові клітки, що розраховані на кілька голів, а з трьох місяців — у приміщення на групове утримання та повноцінний комбікорм. ЗЦМамамі взагалі не користуються.

■ Високопродуктивна група корів у нас починається від 18 л і вище. Коли бачимо, що корова починає «скидати» молоко ближче до 180-го дня лактації, готуємо її до запуску на сухостій. Переводимо у групу низькопродуктивних і поступово знімаємо з раціону концентрати та соковиті корми. Запуск на сухостій відбувається одночасно.

■ Практикуємо триразове доїння: перше розпочинається о пів на шостого ранку, друге — о першій дня, третє триває з 7 години до 11 вечора. У кожній ямі знаходиться по 4 оператора: одна людина відповідає за проведення dipping, друга — за перевірку на мастит, ще двоє є відповідальними за сам процес доїння.

■ Зі свого досвіду скажу, джерсеї — класні тварини, втім, дуже чутливі до стресів та змін раціону. Іноді у господарстві, як і будь де на виробництві, трапляються певні форс-мажорні ситуації: то техніка з ладу вийде, то хтось із персоналу захворіє... Тим не менш, ми всі розуміємо, корову це не цікавить (а джерсея і поголів). Якщо у приміщенні, де вони перебувають, будуть якісь сторонні шуми або незнайомі люди, якщо їм позапланово робитимуть огляд чи роздадуть невчасно корм (або не додадуть у раціон якихось складових), тварини цієї породи відреагує одразу. В результаті, у той самий день, отримаємо суттєво нижчу молоковіддачу та невисокий показник жиру в молоці. Саме тому процес кормороздачі на фермі строго регламентований — проводимо його чітко двічі на день (перший раз — о 06:00, поки група йде на перше доїння, а другий раз — з 15:00 до 16:00).

«Колібін Рк Нео, БіоБос Респі 4, біобос ІБР маркер, естрофан, лецирелін — це далеко неповний список біоветівських препаратів, якими ми користуємося у себе на підприємстві», — розповідає Олександр Міщенко

ку вживання молозива, отриманого від щеплених корів, і триває протягом усього періоду годування», — наголошує Олександр Міщенко.

■ Для досягнення активного імунітету тваринам із трьохмісячного віку в обов'язковому порядку вакцинують від респіраторних інфекцій. «Для чого ми це робимо? Як відомо, телята

від щеплених матерів мають змогу через молозиво отримати пасивні антитіла, втім останні поступово зникають упродовж кількох тижнів. Тож, користуємося інактивованою вакциною БіоБос Респі 4 (вводимо п/ш у дозі 2 мл), яка захищає наш молодняк від паразиту, вірусної діареї, синцитії та пастерелли. Ревакцинацію проводимо через 3 тижні, потім з 21-го до 45-го дня після отелення тваринам повторно вводимо цей препарат».

■ Для забезпечення локального захисту слизових оболонок дихального апарату від вірусних респіраторних патогенів у господарстві застосовують BioBos IBR marker. «З 14-го дня до 21-го дня свого життя наші телята інтраназально отримують імунний захист — вводимо препарат по 1 мл у кожну ніздрю тварини за допомогою аплікатора. Тобто на одну голову використовуємо 2 мл вакцини».

Правильно впроваджена програма вакцинації допомогла господарству досягнути відмінних виробничих результатів: зменшило число випадків клінічних захворювань дихального апарату телят на 90%; нівелювало циркуляцію вірусних збудників серед існуючого поголів'я, заощадило кошти завдяки відсутності потреби як у лабораторному моніторингу, так і безпосередньому лікуванні інфекційних захворювань. «Завдяки використанню вищезазначених вакцин ми ефективно контролюємо епідеміологічну ситуацію у себе на фермі. Не припиняю говорити своїм колегам, краще попередити інфекцію, ніж потім боротися з її наслідками», — наголошує Олександр.

Велику увагу господарство приділяє протимаститній програмі. «Ми не допус-

Олександр Міщенко,
головний лікар
ветеринарної медицини
АПНВП «Візит»

каємо сценарію хронізації процесу, на постійній основі проводимо діагностичні заходи, оперативно реагуємо на результати — на 1000 дійного поголів'я може бути не більше 12 маститних корів, і з них 2–3 з хронікою», — продовжує лікар ветеринарної медицини. Як відомо, одним із найбільш поширених варіантів маститу є його субклінічна форма — за відсутності види-

мих клінічних ознак визначити її можна по збільшенню концентрації соматичних клітин у молоці. «Використовуємо для цих цілей спеціальний мастит-тест — здоємо перші цівки молока кожної корови на планшетку. Якщо в 1 мл молока бачимо від 200 000 і більше соматичних клітин, то одразу переміщуємо тварину до окремої групи і призначаємо протизапальну терапію. За лікування лактуючих корів, хворих на клінічні форми маститу, добре зарекомендувала себе антибактеріальна схема з використанням інтрамамарних суспензій Гамарету та Інтрамару ЛЦ. Вводимо по 1 шприц-тубі препарату в уражену чверть молочної залози, яку попередньо видоюємо та дезінфікуємо. Після цього молочну залозу обов'язково масажуємо — це треба робити для того, щоб рівномірно розподілити препарат по всій цистерні. У важких випадках повторно вводимо через 24 год.».

Репродукція за впровадженою схемою

Із закупівлею якісного молодняку пріоритетним для господарства постало питання генетичного вдосконалення. «Генетикою почали займатися відносно нещодавно, тож, зібравши декілька відгуків від колег щодо компаній, представлених на вітчизняному генетичному ринку, зупинили свій вибір на ABS Global», — говорить головний лікар ветеринарної медицини. Господарство практикує штучне осіменіння за затвердженою схе-

мою стимуляції охоти. «Спочатку розпочинали працювати зі звичайною спермою, а після завезення племінних нетелей голштинської та джерсейської порід із Данії постало питання використання сексованого продукту». Наразі ферма закупляє у компанії сексовану генетику Sexcel, яка, за переконанням Олександра Міщенка, має не тільки чудові показники фертильності, а й високий генетичний потенціал: «Наскільки мені відомо, для сортування допускаються лише найкращі бугаї, що на сьогодні робить їхню технологію найсучаснішою у світі. До того ж, впровадження чітких протоколів синхронізації дозволяють осіменяти корів у зручний момент у зазначений для цього період часу, що добре позначається на загальному менеджменті стада. До плюсів синхронізації я би відніс також той факт, що гормональні препарати допомагають лікувати такі гінекологічні хвороби, як ендометрити, фолікулярні та лютеїнові кісти яєчників, гіпофункцію яєчників тощо». З метою синхронізації фахівці АПНВП «Візит» практикують 10-денне введення тваринам гормональних препаратів:

- ін'єкція нульового дня — релізінг-гормон гонадотропіну Лецирелін (4 мл);
- на 7-й день о 07:00 — препарат з умістом клопростенолу Естрофан (2 мл);
- на 9-й день о 16:00 — повторне введення Лециреліну (2 мл);
- на 10-й день о 08:00 — проводиться штучне осіменіння (2 спермодози на корову, 1,5 — на нетеля);
- на 32-й день проводиться УЗ-діагностика на підтвердження тільності (повторно через 2 місяці).

Раніше господарство осіменяло тварин за природнього приходу в охоту, але це не дозволяло спланувати місяці масового розтєлення: «Схема, своєю чергою, дозволяє нам спланувати більше отелень на період «осінь-зима», коли ціна на молоко вища».

